

מולדת ולעם, תוך שהם מזריקים חיים מדומים והיות כוזבות, ותועים במבוכי מילים שלא הוכשרו כלל לפסיעות השירה של המאה ה-20. יחד עם זאת, התרבויות שבהן חיים ויוצרים המשוררים הללו, מר-ביתן עדיין לא סיגלו לעצמם כלים לבחון שירה שכזאת, ואת נימי המוות וההרס ונגיפי החורבן ששירים אלה נושאים ב-קירבם.

מגיפת משוררי מיתוס אלף השנים לא פסחה על השירה העיברית החדשה. בימים אלה חוגג המשורר אמיר גלבוע

את יום-הולדתו ה-60, תוך שהוא הופך לנכס צאן ברזל שפירחי משוררים וחזירי מבקרים מעלים לו קטורת. אווירת הפולחן השירי שלה נוסכים מסביבו מעלה תחושה שלא ירחק היום שבו יקריבו לזרועות אלת השירה של גלבוע ילדים רכים כקורבן, כמו הפך המשורר מולך של שירה. אלא שאמיר גלבוע הינו משורר-לאומן מקומי, שכל קשר בין שיריו למסורת השירה היהודית ההומאניסטית, הוא מיקרי בהחלט. ואם להתעלם מהמכאניקות הלשוניות של שיריו, שתמליליהם נופלים בתחר-בירים מישאיים בין לשון תקופת-ההשכר

לה לבין פקודות-יוס-צה"ליות — הרי ער-כה האחד והיחיד של שירת אמיר גלבוע הוא צמאון הדמים והלאומנות שבה.

כמה מפתחות שיריו הנודעים מעידות על עיסתו השירית, מעצם משמעותן: "מדיבור היא נושאת הגבורה, מדיבור של הכר להכר..." או, "כל האצבעות שלחנו להיות חזקות כירי ובלחיצת ידיים..." פתי-חות המציגות תמונת-מצב של שירה ש-עדיין לא הפיקה לקחים מאגדת אלף השנים.

שירו הנודע ביותר של אמיר גלבוע,

"שיר בבוקר בבוקר", שזכה והפך להיט בפי זמרים ומצעדי-הפיזמונים, מציג את העם הזה בדימוי הבנאלי, "פתאום קם אדם בבוקר ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ל-לכת..." ומסלולו של אותו אדם שמרגיש כי הוא עם, הוא אחד ויחיד: "אלף שנים צעירות לפניו..." (ראה: אנתולוגיה יש-ראליזם). מסתבר שהשירה העברית פוסעת יד ביד עם הפוליטיקה הישראלית, וה-שניים חולמים אודות "הוד אלף שנים מפ-כות כמיסתרים", ומוליכים את ישראל לגורלה של קרתגו, כפי שניסח זאת בר-טולד ברקט.

שיר בבוקר בבוקר מאת אמיר גלבוע

אנתולוגיה ישראלית

שיר בבקר בבקר

ונקלמות משתחוות. המלחמות אפים

להוד אקף שנים מפכות במסתרים.

אלף שנים צעירות לפניו —

קפלבג צונן.

בשיר רופים.

קצנף

פתאם קם אדם בבקר ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת

ולכל הנפגש בקרבו קורא הוא שלום.

קננים עולים מול פניו מבין חרצי המדרכת

וניחוחות לראשו מדיפים צצי אודרכת.

הטללים רוססים וקרים רבוא קרנים — הם יולידו חפת-שמש לכלולותיו.

והוא צוחק גבורת דורות מן הקרים

פתאם קם אדם בבקר ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת

ורואה פי חזר האקיב כמו הוריק שוב אילן מן השלכת.

..ספל קפה עם החוקר שלי" מאת הסופר הצ'כוסלובאקי הנודע לודוויג

ואצוליק* שהזכר למערב. מתפרסם לראשונה בעיברית ב..העולם

הזה" ומתאר את דיכוי מחברי..אמנה 77" שכמה מחבריה נידונו למאסר

מבוכ קפנא 77'

בע על שתי מיוודות שהיו מונחות בצד השולחן. "אל תשנה את הנושא. יש לי שאלה נוספת — בלינצ'קה, מיחקי זאת. מה דעתך... על האופן שבו העיתונות המערבית... מסקרת את כל הפרשה... ומשרתת את מטרותיה כנגד צ'כוסלובקיה?"

הכתבתי את תשובתי: "אשיב על שאלה זו מייד אחרי שיאפשרו לי לקרוא מה שכתבת העיתונות המערבית על הנושא הזה."

"אתה מתחכם!" השיב לי בחמת-זעם. קם ויצא מן החדר, ושם מייד עם תיק-קרטון מלא קיטעי עני-הונות חוץ, והטיל אותו על כיסוי השולחן הכהה שממולי.

ביקשתי מהגברת בלנקה לכתוב: "כאשר אני מציין שיש ברצוני לקרוא עיתונות-חוץ, אני מתכוון לכך שיאפשרו לי לרכוש אותה בדוכני-העיתונות."

במהלך השבוע שאני נחקר, איפשרו לי מיספר פעמים להביא דיעות שכאלה לתוך ההצהרה שלי, ואיש לא התנגד.

ערב אחד נותרנו רק שנינו, היות שהגברת בלנקה עזבה את המישרד וחזרה לביתה בשעה ארבע. הוא ישב על הכיסא שלה, גילגל את גליל הגומי של מכונת-הכתיבה שלה, ואמר: "הנה אהננו ביחד כבר כל היום, ומילאנו רק שבעה דפים מתוקתקים. זה לא הרבה, לא כן?"

"לא יהיו דפים נוספים," השבתני. "באמת? יהיו, ואתה יודע זאת."

"טוב, אז ספר לי משהו על חקירות לילות."

הוא נעץ מבט בשעונו. "אומנם כבר שבע וחצי! כך שזו עדיין אינה חקירה לילות."

"אם יש כוונתך עכשיו לאסור אותי, או לשלח אותי הביתה, קח אותי קודם כל לחדר-השירותים."

"או, אל תדאג, איננו אוסרים עדים. מייד אקח אותך לשירותים. יש לך פיסת נייר?"

לא היה לי נייר. כך שהוא נטל שני גליונות נייר, קיפלים ומסרם לי. אחר-כך הוא המתין מחוץ לשירותים.

לודוויג ואצוליק

הגברת בלנקה נעצה בי מבט שהעלה על פני הבעת בושה, והיא תיקתקה את המילים: "מתי תחזירו לי את רכושני?" שאלתי, והוריתי באצ-

אם לא עברת בעצמך את החווייה הזאת, לא תאמין עד כמה קשה להימנע מלענות לשאלות מנו-מסות. לא זו בלבד שזה נוגד את הרצון שלא לענות, אלא שזה מעיק גם על האוזניים. המתחיל מוצא מצב זה בלתי-אפשרי. ונורא מכל הוא שמצב זה אינו תורם כלל ליחסים הטובים בין תביעותיה של המיפלגה, לבין התחושה שאין להתגבר על תביעותיה — נושא שבכוונתי לכתוב עליו.

כשהוא מופעל על-ידי דחף זה, נוהג הלוטננט-קולונל נוגא לומר מדי בוקר: "בלינצ'קה, תכניי בבקשה את הניירות שלך". מזכירתו, הגברת בלנקה, נוטלת נייר חלק, מתאימה לו נייר-פחם ומכניסה אותו לגליל מכונת-הכתיבה שלה, כאשר אצבעותיה ממתיוות על מסוף המקושים, כשהיא מפנה את פניה לעבר הבוס שלה. הוא היסס שעה שברר את שאלתו, פנה אלי ושאל "האם אתה מוכן לשנות ספל קפה?" החלטתי להיענות בחיוב להצעתו.

לוטננט-קולונל נוגא הוא גבר נמוך, מוצק, בעל גון ושיער כהים. במוצאו הוא פועל-תעשייה. התנהגותו ואופן חיתוך הדיבור שלו מעידים על כך שבילה שנים רבות בנוף אחר. הצ'כית שלו נכונה, ויחד עם זאת קיים במיבטאו דבר-מה המזכיר שפה סלאבית אחרת.

"ובכן, מר ואצוליק, הבה ונצא מתוך ההנחה שבהת-נהגותך לא עברת על החוק. הבה ונניח שאתה צו-דק." הוא היה גאה בניסוחיו, והמשך: "אם כך, מדוע אינך מספר לי על כך?"

"צר לי, לוטננט-קולונל, עניתי, באמת איני חושב שיש ביכולתי לעבור שוב את כל העניין הזה." "אינך חושב שביכולתך לעבור שוב את כל העניין הזה? איזה מין דיבורים הם אלה? מדוע אינך מפרט את כוונתך — הרי זה הפרוטוקול שלך? ואני מסרב להסתפק בו!"

* סיפרו חזיריהיים ראה אור בשנה שעברה בהוצאת עם עובד.